Ministerie van Justitie en Veiligheid

Aan de Staatsecretaris van Justitie en Veiligheid

Directie Wetgeving en Juridische Zaken
Sector Staats- en bestuursrecht

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

nota

Nader rapport novelle verval onverenigbaarheid rechterschap met lidmaatschap gemeenteraad en provinciale staten

Datum
18 augustus 2026

Onze referentie
7969101

Bijlage(n)
4

Bijlagen

1. Wetsvoorstel novelle verval onverenigbaarheid rechterschap met lidmaatschap gemeenteraad en provinciale staten
2. Memorie van toelichting novelle verval onverenigbaarheid rechterschap met lidmaatschap gemeenteraad en provinciale staten
3. Nader rapport novelle verval onverenigbaarheid rechterschap met lidmaatschap gemeenteraad en provinciale staten
4. Advies RvS novelle verval onverenigbaarheid rechterschap met lidmaatschap gemeenteraad en provinciale staten

1. Aanleiding

Op 22 juli 2026 heeft de Afdeling Advisering van de Raad van State (hierna: de Afdeling) advies uitgebracht over de novelle verval onverenigbaarheid rechterschap met lidmaatschap gemeenteraad en provinciale staten. De volledige naam van de novelle is: Wijziging van het voorstel van wet tot wijziging van de Wet op de rechterlijke organisatie, de Wet rechtspositie rechterlijke ambtenaren, de Wet op de Raad van State en enige andere wetten in verband met enkele wijzigingen in het belang van integere, onafhankelijke en onpartijdige rechtspraak, alsmede de regeling van enige andere onderwerpen.

De Afdeling heeft geen opmerkingen bij het wetsvoorstel en adviseert het wetsvoorstel bij de Tweede Kamer der Staten-Generaal in te dienen (dictum A).

U bent eerste ondertekenaar van dit wetsvoorstel, MBZK is tweede ondertekenaar. Parallel start een lijn naar MBZK met een nota van gelijke strekking.

2. Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd in te stemmen met het nader rapport en de indiening van het wetsvoorstel en de memorie van toelichting bij de Tweede Kamer.

3. Kernpunten

- Het advies van de Afdeling is een zogenaamd blanco advies (dictum A). Dit betekent dat de Afdeling geen opmerkingen heeft. Het advies van de Afdeling is het wetsvoorstel (de novelle) in te dienen bij de Tweede Kamer. Het in de

Directie Wetgeving en Juridische Zaken
Sector Staats- en bestuursrecht

Datum
18 augustus 2026

Onze referentie
7969101

bijlagen bij deze nota opgenomen wetsvoorstel en de toelichting zijn niet gewijzigd ten opzichte van de versie die aan de Afdeling is voorgelegd.

- De novelle strekt tot schrapping van de wettelijke onverenigbaarheid van het rechterschap met het lidmaatschap van de gemeenteraad en het lidmaatschap van provinciale staten, zoals die door de Tweede Kamer in het thans bij de Eerste Kamer aanhangige wetsvoorstel 36243 was toegevoegd via het amendement-Helder (Kamerstukken II 2024/25, 36243, nr. 8). Het amendement was, mede gebaseerd op een kritisch advies van de Afdeling over dit amendement-Helder, door het kabinet ontraden, maar is desondanks door de vorige TK (na hoofdelijke stemming met een nipte meerderheid, 73 stemmen voor, 72 stemmen tegen) aangenomen.
- Een meerderheid van de fracties van de Eerste Kamer heeft per brief van 17 september 2025 verzocht om reparatiemogelijkheden ten aanzien van het amendement-Helder. Naar aanleiding van dit verzoek heeft u de Eerste Kamer per brief van 2 april 2026 laten weten een novelle in procedure te brengen. De Eerste Kamer heeft naar aanleiding daarvan besloten de verdere behandeling van wetsvoorstel 36243 aan te houden in afwachting van de novelle.

4. Toelichting

De novelle wijzigt het bij de Eerste Kamer aanhangige wetsvoorstel 36243 dat, ter opvolging van een GRECO aanbeveling, voorziet in een verbod op de functiecombinatie rechter – lidmaatschap Tweede Kamer, Eerste Kamer en het Europees Parlement. Daarnaast voorziet het wetsvoorstel in regelingen over andere rechtspraak-gerelateerde onderwerpen, waarover binnen de rechtspraak brede consensus bestaat. Het gaat om de volgende onderwerpen:

- een voor rechterlijke ambtenaren (kortweg: rechters en officieren van justitie) en hun partners geldend verbod om bepaalde financiële belangen te hebben en een meldplicht en plicht tot registratie van financiële belangen;
- de wettelijke opdracht aan de functionele autoriteit van rechterlijke ambtenaren (rechters en officieren van justitie) tot het voeren van integriteitsbeleid;
- wijziging van de regeling voor de klachtbehandeling door de Hoge Raad (verzoek van de Hoge Raad);
- wijziging in het aantal te benoemen advocaten-generaal dat ten hoogste kan worden benoemd bij de Hoge Raad (verzoek van de procureur-generaal bij de Hoge Raad);
- wettelijke verankering van de toedeling van zaken aan rechters op grond van "objectieve, transparante en controleerbare criteria";
- meerderheid van de leden Raad voor de rechtspraak bestaat uit rechterlijke ambtenaren met rechtspraak belast;
- enkele (noodzakelijke) technische aanpassingen naar aanleiding van de invoering van de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren.

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

De persoonsgegevens van de ambtenaren zijn niet openbaar ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer.